

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Arba‘ah ha-ṭurim

Ṭur Even ha-‘ezer - hu ha-ṭur ha-4. me-arba‘ah ha-ṭurim

Ya‘aqov ben Asher

רשאַןב בקעי

Ṷin, 5573 = 1813

הס

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8679

אבן העזר סדר סה סו

צטל א"צ ויט שחל לסיוח צע"ט וכ' הרמ"ם נר' דעתו דסקרו עיקר דלה דקצו זנון
 חתום דבר' לנבך' חס' ארס' צטל כאל' יוכל' לישא' בכל' יום' ואס' צטל מלאכ' הוא' לא' יסא'
 חלה' צב' ויבעול' צו' : ומ"ש' ולנחלה' לא' חקטו' לה' יום' ידוע' צבצול' א"כ' אכל'
 חקטו' שחשט' צ"ד' ד' ובעול' צ"ס' ה' לפי' ש"ד' ויפנין' ד"ון' וכו' אכל' לא' חקטו' שחשט'
 צ"ס' א"כ' ולבעול' צ"ל' א' ח"פ' ש"ד' ויפנין' צ"ס' ו' ובעול' ובעול'
 צ"ס' ד' ובעול' ח"כניס' וכו' ונשט' ונמרס'
 ב"ס' חכונות' : ומ"ש' ובעול' חס' חס' שחין' זנון
 קבוע' לשימץ' צ"ד' יוכל' לישא' חס' בכל' יום'
 ש"לס' עמונת' חסול' ובעול' צ"ס' לו' לרבי'
 סעודה' מוכין' וכו' : וס' (דג') חס' רב' שמואל'
 ש"לס' בכל' יום' חס' חלמ' ונחשק' עזרס' וחילץ'
 שחין' צ"ד' ויפנין' חלה' צב' וכו' חס' בעול'
 סכ"ד' ויפנין' בכל' יום' חס' חשט' חס' בכל' יום'
 וכול' דמרי' ליש' וכ' הרמ"ם' חס' חס' חס' חס'
 שחט' בכל' יום' חס' חס' חלמ' ונחשק' חס' צב'
 ובעול' צ"ל' ו' חס' חס' ובעול' חס' צ"ס' חס'
 חלמ' ונחשק' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
 חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'

סעודה מוכן ואם אין לו מוכן לא ישא קודם יום רביעי כתב הר"ב
 אפרי' אי אמר התנא לא כריתנא אלא כניסנ' בלא סעודה וקרובי
 הכלה בעו דלעביד סעודה' כייפיה ליה דלעב' סעודה' כפוס מנהג'
 רחוי לרדידה ולרדידה דק' לעולה עמו ואניה יורדת עמו אבל אין
 כונסין את הבהולה לחופה ביום שבת לפי שעה' הרופה וכו'
 במציאתה ובמעשה ידיה והוה ליה כקונה קנין כשב' ואלמני' אין
 רופה קונה בה אלא ע"י יחוד של ביא' וכוה' במציאתה לפי צריך'
 להתייחד עמה בע"ש כרי' שלא ידא כקונה קנין בשבת וכן אין
 לכנוס הבהולה ביום ששי לבעול כיו' שבת לפי שאין בתי דינין
 קבועי' בשבת וכתב א"ר הרא"ש ז"ל וכה' שגהנו האידינא לכנוס
 כיו' ששי (ז') במשורדף בכל ימי השבוע אין לנו בתי דינין קבועין ומי
 שיש לו עסק מקבין' ומסדר מענותו לפניה' וזה יכול לעשו' אפי'
 בשכ' כתב הרמב"ם אין נושאים נשים בע"ש ולא באחד בשבת
 גזירה שמה' ובא לרד' חילול שבת כתיקון הסעודה' שהרחן טרוד'
 בסעודה ואצל' מותר לבעול בתהילה בשכ' ולא היישי' שמא ישהו' בן
 עוף ואהא סמכ' למיעבר סעודה' בין כמזא' שבת בין בשכ' אין
 נושא' נשי בחיה לא בתרין' ולא אלמני' ולא מייבמין אבל מחזור'
 גרושתו מן הנישואין אבל לא מן האיחוסין ומעמא' ממוש' דאין
 מערבין שניה' בשמח' או נשי' ביטול פרי' וכו' פ"י וכו' שיה' ליישא'
 עד המועד לפיכך מותר ליישא' בערב המועד ר"ן מי שדרכו צרכי'
 סעודה ואיעו' אבל בחבתי' בספר ר"ד בהלכות אבל' :

סו מצוה גדול' לשמה התן וכדה (א) ולררר בפני' ולומר'
 שהיא נאה וחסודה ואפי' אינה נאה ואמרו'
 על ר' יהודה כד' אילנאי' שהיה נוטל כד' של הדרס ומרקד' דאמרו'
 הכלה ואמר' כלה נאה וחסודה ואיחא' במדרש' למה לא אכלו
 הכלבים כפות של איזבל לפי שהיה' מרקדת' בהן לפני' התן וכלה'
 וכל הנהנה מסעודה' התן ואינו' משמחו עובר' בה' קולות' דכתבי'
 קול ששון וקול שמחה קול התן' וקול כלה קול מצהלו' חתנים'
 מחופתם וגו' ומ"מ אסור להסתכל בה וכתב א"ר הרא"ש ז"ל יאב'
 שביוס ראשון מותר להסתכל בה שהוא עקר ההיוב' כרי' לרובכ'
 על בעלה' וליחא' דאפי' שעה אח' אסור להסתכל בה אבל מותר'
 להסתכל בתבשיטין שעליה' או כפרישת' שערה' ובתוך השמחה'
 צריך לעשות שום דבר' וזכר' לאבלות' ירושלמי' כדכתבי' אם לא'
 אעלה את ירושלים על ראש' שמחתי' ואמר' זה אפר מקדח'
 שבראש חתנים' וכן נוהגין' באשכנז' בשעת' ברכה נותנין לרתן'
 אפר בראש' כמקום תפליין' דכתי' לשום' לאבלי' ציון' לתת להם'
 פאר תחת' אפר ופאר' חיינו תפליין' אלמא' במקין' תפליין' מנהל' לה'
 ובספרד' נוהגין' ליתן' בראש' עטרה' עשויה' מעלה' זית' לפי' שהיח'
 מר וזכר' לאבלי' ירושלים' ונר'ו' הראה' ופשימי' מת' וכלה' שפגעו' זה'
 כזה מעבדין' את המת' מלפני' הכלה' ליתן' לה את הדרך' :

סו אסור

להתייחד עם הכלה קודם שיכתוב לה
 כתובה והבעל נותן שכר הסופר שהכתובים
 תקנו כתובה לאשה כרי' שלא תהא קשה בעיני' להוציאה ואפי'
 אם ירצ' ליתור' לה כתובת' כמעו' או בשאר' ממל' חילין' אין שומעין'
 לו אלא צריך שיכתוב לה שכר על עצמו ברמי' הכתוב' ויהי' כל'
 נכסיו

ולררר צפניה' ונומר' שהיא נאה וחסודה ומפיה' ליהא' נאה סלובת' דבית' שהיא'
 וכו' צ"ב דכחצו' (דף י"ז) וידוע' דהכל' כ"כ' דלמרי' הכי' ונ"ס' חתמו' על ר' צ"ב'
 חלעמי' מפיה' מוטל' כד' של הסו' וכו' וס' ונ"ס' ו' ו' ח' ו' ח' ו' ח' ו' ח' ו' ח' ו' ח' ו'
 כסות' של חלכל' וכו' וכל' : הנהגת' מעקוד' חתן' וליח' מתחנה' עובר' צ"ק' וכו' וכו' וכו'
 חסו' להסתכל' בה צ"ב צ"ב דכחצו' (דף י"ז) ח'
 שנואל' כד' חתמי' ח' ו' וכתב' מות' להסתכל'
 בכלה' כל' כד' לחצו' על בעל' ולי' להכת'
 כתובים' וצ"ה' חתמך' לשון' רד' כר' חס'
 ח"פ' שמו' לשמה' חתן' וכלה' ולררר' צפני'
 וכו' א' חתמך' דס' להסתכל' צפניה' דכיון'
 דעי' כר' מתחצבת' על בעלה' ח"ן' לך' משעת'
 חתן' חתן' גדול' מוח' דליח' חלה' חסוד'
 להסתכל' בה : וכו' א"ר הרמ"ם ז"ל ח' ח' ח'
 ראשון' מותר' להסתכל' בה וכו' א"ר הרמ"ם'
 שס' ז"ל ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'
 חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד' חסוד'

עמוד

אבן העזר סו טו

נה ד"ט

בזה ציון חצי עלה כותן למגורי כך כופך מעו' אבן קרן קוב' וחס בקנין חליטין בלא אבן מוטב חינו כחן בקנין חליטין וחס כותבין יחייב חיו כן כנס בטרם כדאיסא דר"ם ביהושע אצל דוח' חלי' שטק שעות לה אבד' אמות קרקעו חס כן אפי' אבן קוב' לא ח' ס' חס

כתובה במקומה בכל הסך הגזר בכל דיני כתובה ושיעוריה וכן אמר פלו' אחריות חומר כתוב' זו ומוספתא דילה וכתובה גזרונא הכל קבלתי עדי' ועל ירשי אחרי ועל כל מקרקעי ומוטבמלי וכו' :

נושא כתוב' למי שמתלה בכתובה

כך וכך וכו' ולא בא לפנינו פלוגי ואמר לנו פלו' אשת כתובתי לה כתובה בשנאתיה ומהל' לי ולפי שאסור לשור' עם אשתו שעה אחת בלא כתובה כתבת' לה אחרת והוא עלי' עדים וכתבו לה כתובה מאתן זוהי רחוק' לה ואוספ' וכו' : שאלה לא"ה הרא"ש ו'ל יודיע לחתום ואינו יודיע לקרות אם החום בכתובה והשיב דבר זה תלוי במנהג כי יש מקומות שרנילין לחתום בכתובה לכתוב ושני עדים עותמים בראש חשיטה ועל פיהם מקיימים הכתובה ובאותו מקום יכולין לחתום אע"פ שאינן יודעים לקרות אבל במקום שאין רנילין לחתום בכתובה אלא הראוי להעיד לא ירחום כי שאינו יודע לקרות :

בכתוב' למי שמתלה בכתובה ככה וכך וכו' ולא בא לפנינו פלוגי ואמר לנו פלו' אשת כתובתי לה כתובה בשנאתיה ומהל' לי ולפי שאסור לשור' עם אשתו שעה אחת בלא כתובה כתבת' לה אחרת והוא עלי' עדים וכתבו לה כתובה מאתן זוהי רחוק' לה ואוספ' וכו' : שאלה לא"ה הרא"ש ו'ל יודיע לחתום ואינו יודיע לקרות אם החום בכתובה והשיב דבר זה תלוי במנהג כי יש מקומות שרנילין לחתום בכתובה לכתוב ושני עדים עותמים בראש חשיטה ועל פיהם מקיימים הכתובה ובאותו מקום יכולין לחתום אע"פ שאינן יודעים לקרות אבל במקום שאין רנילין לחתום בכתובה אלא הראוי להעיד לא ירחום כי שאינו יודע לקרות :

סו בתולה שנתאלמנה או נתגרשה או נחלצה מן האירוסין וניסת כתובה מאתים נתאלמנה

אנו נתגרשה או נחלצה מן הנישואין כגון שנכנס לחופ' בכתובה מנה רמשיננסה לרופא היא כחוקת בעולה ואין לה אלא מנה אפי' יש לה עדים שלא נסתייה עם הראשון או אמר' שבהחוקת בעולה בנסה ולפיכך אין עליה טענת בתולי' הגזירה והשויה והשפה שנתגרשו ושנתיגרשו פחות מבת' שנים ויום אחד כתובתן מאת' ומבת' ג' שנים ויום אחד ומעלה בכתובתן מנה כסנה מבת' שלש שנים ויום אחד ולמטה שנבעלה אפי' בא עליה ברוב כתובת' מאתים וקמן בן מ' שנים ויום אחד ולמטה שבא על הגולה ונשאת כתובה ר' שאין בתי' ביאה ע"ד שיהא בן מ' שני' ויום א' ודוקא שלא השיך בתולי' אבל הוא בן בתולי' אין לה אלא מנה מוכת' עין כתובת' מנה ואפי' לא הכי' בהונסה ע"מ שהי' בתולי' זמנא מוכ' עין' יש לה מנה אב' כנס' על דעת' שהי' בתולה זמנא בעול' אפי' מנה אין לה (ג) בתולי' שיהא בוגרת או סומ' או אילונית' כתוב' ר' אבל הרש' ושוטה אין לה כתוב' ל"ש נשאו לפקח או לחרש ושוטה ואם נשאו לפקח וכתב לה כתובה יש לה מ' ש' לה מפי' שהפסי' על עצמו ורצה ליוק בכסו אבל אסלא כתב לה אין לה כלום נתפקח החרש' נשהפית השוטה וקיימ' אח"כ יש לה כתובה מנה וחרש ושוטה שנשאו נשים אין להם כתובה כרתיא חרש ושוטה שנשאו נשים פקוח אע"פ שנתפקח החרש ונשהפה השוטה אין להן עליו כלום רצו לקיימן יש להן כתובה מנה השיאו פקוח לחרש וכתב לה בכתובה על נכסיו נוטלה' כל מה שכתובה לה דלא גרע מאילו קנו לו שפחה לשמשו אבל שוטה אין ב"ד משיאין אותו שלא תקנו לו נשואין כלל קמן אפי' מכן מ' שנים ומעלה שהשיאו אבי' אין לה כתובה ואם הגדיל וקיימ' יש לה עיקר כתוב' ר' לכתולה ק' לאלמנה אבל מה שהוסיף בקמתו אין לה ואפי' העיקר אנה

בכתוב' למי שמתלה בכתובה ככה וכך וכו' ולא בא לפנינו פלוגי ואמר לנו פלו' אשת כתובתי לה כתובה בשנאתיה ומהל' לי ולפי שאסור לשור' עם אשתו שעה אחת בלא כתובה כתבת' לה אחרת והוא עלי' עדים וכתבו לה כתובה מאתן זוהי רחוק' לה ואוספ' וכו' : שאלה לא"ה הרא"ש ו'ל יודיע לחתום ואינו יודיע לקרות אם החום בכתובה והשיב דבר זה תלוי במנהג כי יש מקומות שרנילין לחתום בכתובה לכתוב ושני עדים עותמים בראש חשיטה ועל פיהם מקיימים הכתובה ובאותו מקום יכולין לחתום אע"פ שאינן יודעים לקרות אבל במקום שאין רנילין לחתום בכתובה אלא הראוי להעיד לא ירחום כי שאינו יודע לקרות :

סו בתולה שנתאלמנה או נתגרשה או נחלצה מן האירוסין וניסת כתובה מאתים נתאלמנה

אנו נתגרשה או נחלצה מן הנישואין כגון שנכנס לחופ' בכתובה מנה רמשיננסה לרופא היא כחוקת בעולה ואין לה אלא מנה אפי' יש לה עדים שלא נסתייה עם הראשון או אמר' שבהחוקת בעולה בנסה ולפיכך אין עליה טענת בתולי' הגזירה והשויה והשפה שנתגרשו ושנתיגרשו פחות מבת' שנים ויום אחד כתובתן מאת' ומבת' ג' שנים ויום אחד ומעלה בכתובתן מנה כסנה מבת' שלש שנים ויום אחד ולמטה שנבעלה אפי' בא עליה ברוב כתובת' מאתים וקמן בן מ' שנים ויום אחד ולמטה שבא על הגולה ונשאת כתובה ר' שאין בתי' ביאה ע"ד שיהא בן מ' שני' ויום א' ודוקא שלא השיך בתולי' אבל הוא בן בתולי' אין לה אלא מנה מוכת' עין כתובת' מנה ואפי' לא הכי' בהונסה ע"מ שהי' בתולי' זמנא מוכ' עין' יש לה מנה אב' כנס' על דעת' שהי' בתולה זמנא בעול' אפי' מנה אין לה (ג) בתולי' שיהא בוגרת או סומ' או אילונית' כתוב' ר' אבל הרש' ושוטה אין לה כתוב' ל"ש נשאו לפקח או לחרש ושוטה ואם נשאו לפקח וכתב לה כתובה יש לה מ' ש' לה מפי' שהפסי' על עצמו ורצה ליוק בכסו אבל אסלא כתב לה אין לה כלום נתפקח החרש' נשהפית השוטה וקיימ' אח"כ יש לה כתובה מנה וחרש ושוטה שנשאו נשים אין להם כתובה כרתיא חרש ושוטה שנשאו נשים פקוח אע"פ שנתפקח החרש ונשהפה השוטה אין להן עליו כלום רצו לקיימן יש להן כתובה מנה השיאו פקוח לחרש וכתב לה בכתובה על נכסיו נוטלה' כל מה שכתובה לה דלא גרע מאילו קנו לו שפחה לשמשו אבל שוטה אין ב"ד משיאין אותו שלא תקנו לו נשואין כלל קמן אפי' מכן מ' שנים ומעלה שהשיאו אבי' אין לה כתובה ואם הגדיל וקיימ' יש לה עיקר כתוב' ר' לכתולה ק' לאלמנה אבל מה שהוסיף בקמתו אין לה ואפי' העיקר אנה

הסאטין וכו' גם זה מה שכתב (ד) ית' בחולה הלוגה גרושה וחלונה מן הסאטין כותבתן מנה והן טענת בחולים ומפרש לה כגון שכתבסא בחופה ולא בעולם ונ' אפי' יש עדים שלא כספרם עם הסאטין אנו חומדים שמתקן בעולם בוכסא ולפיכך אין עליה טענת בחולים גרימ' עם הגזירה והשפחה וכו' משנ' עם הסאטין משום דלמ' נבעלו בכתובה פקוחת דכל שנבעלה פחו' מג' בחולים חומדין הגזירה ונשאת כתובה ק"ק וכו' : שם בשמנה : ות"ש דוקא שלא השיך בחולים אצל אס הסיך בחולים חן לא חלה נגס כן כתב' שם הסאטין והס' ד' דבלא הסיך בחולים מיד' ואלו הסיך בחולים לא עדים מוכת' עין מוכת' עין יודיע דהכלס עם שנסכת מוכת' עין בכתובה ק"ק דדרי' דמ' ומכ"א בכתובה ק' יודיע דהכלס כהכניס : ות"ש : ואפי' לא הכיר עם וכנסה על נפש ססיא בחולה ונולד' מוכת' עין : למ' אכל כנסה ע"ד ססיא בחולה ונולד' בעולה אפי' חן' ק' לה עם אפי' דרש מוכת' עין לרצון יש לה כתוב' נגס : דין הכיר עם דין לא הכיר עם וכתב' עם וידע' וכן הסכתא סודי' דים מהסי' קומי' : דמ' הכיר עם ק' לה הכיר עם ולא כל' אכל כנס' בחוק' בחולה ונולד' בעולה חן' לה כלום דקמן סעודה אפי' חלש' בחולי' : ביא חומד' משידקני' נכסיה וכתבתה סך וסוף חומד' למ' ב' אפי' עז' שלא יודקתין וסוף חוק' מוכת' עין וחמ' כ' מוכת' עין ד' נדונה שמש' לה ל' סעודה בחוק' ק' דין הסוג' פשוט ונבואה עם כסויה וקמ"ל דמ' דבוגרת כלו בחולי' כמו שכתב' בס' שפחה עם אפי' סכתובתה ק' קודין סווא' ויחלונות' כפ' אלו נעדרות תתי' סווא' וילוני' ית' : לנס

לכתוב' למי שמתלה בכתובה ככה וכך וכו' ולא בא לפנינו פלוגי ואמר לנו פלו' אשת כתובתי לה כתובה בשנאתיה ומהל' לי ולפי שאסור לשור' עם אשתו שעה אחת בלא כתובה כתבת' לה אחרת והוא עלי' עדים וכתבו לה כתובה מאתן זוהי רחוק' לה ואוספ' וכו' : שאלה לא"ה הרא"ש ו'ל יודיע לחתום ואינו יודיע לקרות אם החום בכתובה והשיב דבר זה תלוי במנהג כי יש מקומות שרנילין לחתום בכתובה לכתוב ושני עדים עותמים בראש חשיטה ועל פיהם מקיימים הכתובה ובאותו מקום יכולין לחתום אע"פ שאינן יודעים לקרות אבל במקום שאין רנילין לחתום בכתובה אלא הראוי להעיד לא ירחום כי שאינו יודע לקרות :

לכתוב' למי שמתלה בכתובה ככה וכך וכו' ולא בא לפנינו פלוגי ואמר לנו פלו' אשת כתובתי לה כתובה בשנאתיה ומהל' לי ולפי שאסור לשור' עם אשתו שעה אחת בלא כתובה כתבת' לה אחרת והוא עלי' עדים וכתבו לה כתובה מאתן זוהי רחוק' לה ואוספ' וכו' : שאלה לא"ה הרא"ש ו'ל יודיע לחתום ואינו יודיע לקרות אם החום בכתובה והשיב דבר זה תלוי במנהג כי יש מקומות שרנילין לחתום בכתובה לכתוב ושני עדים עותמים בראש חשיטה ועל פיהם מקיימים הכתובה ובאותו מקום יכולין לחתום אע"פ שאינן יודעים לקרות אבל במקום שאין רנילין לחתום בכתובה אלא הראוי להעיד לא ירחום כי שאינו יודע לקרות :